

Tabulka přípravy učební jednotky (lekce)	
Název učební jednotky (téma)	Dětská práva
Stručná anotace učební jednotky	Žáci se seznámí s Úmluvou o právech dítěte, organizací OSN a dětskými právy díky prezentaci, výkladu, formou čtení s porozuměním, diskutují o právech za pomoci návodných otázek v prezentaci, upevňují si nové znalosti v pracovním listu. Svoje závěry shrnou metodou Pětílístek, výstupem je výtvarné ztvárnění vybraného práva a následná prezentace nových informací pro žáky jiné třídy. Žáci pracují ve skupinkách i samostatně. Projekt vede k respektování sama sebe i druhých, k empatii, kooperaci, k asertivnímu chování.
Časový rozsah učební jednotky	5 x 45 minut
Nutné předpoklady	Žáci by měli znát metody kritického učení I.N.S.E.R.T. a Pětílístek.
Věk žáků	4. ročník
Zařazená průřezová témata	Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova
Vyučovací obor (y)	Český jazyk a literatura, Vlastivěda, Výtvarná výchova
Cíle jednotlivých průřezových témat (DOV) a vyučovacích oborů (OVO), které chci v dané učební jednotce naplnit	Osobnostní a sociální výchova – uvědomění svých práv a jejich dodržování či porušování, utváření dobrých mezilidských vztahů. Výchova demokratického občana – aktivní postoj k dodržování lidských práv, pochopení významu pravidel, úcta k zákonům. Multikulturní výchova – přijímat jiného jedince se stejnými právy, stimulace a korigování hodnotového systému.
Cíle učební jednotky	Žáci získají povědomí o dětských právech, o jejich dodržování a porušování v demokratické společnosti a v nedemokratickém zřízení či jinde ve světě (rozvojové země).

Hodnocení	<p>Žáci vyjmenují některá ze základních dětských práv, pokusí se vysvětlit ostatním žákům, co je podstatou jednotlivých práv, dokážou uvést příklad porušování práv, výtvarně zpracují vybrané právo. Hodnocení – pochvala, slovní hodnocení výsledků dosažených vyplněním pracovního listu a výstupu metody Pětílístek.</p>
<p>Popis učební jednotky, obsahující použité metody a reflexi směřující ke všem zformulovaným cílům</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozlosování do náhodných skupin (pomůcka losovátka) – 5 min. 2. Připomenutí třídních pravidel – rozhovor (jak jsme je tvořili, co je v nich zahrnuto, zda jsou to práva nebo pravidla) - 10 min. 3. Práce ve skupinách – myšlenková mapa - Jaká mám práva (co už vím) - 10 min. 4. Čtení s porozuměním a metoda I.N.S.E.R.T. – text o Úmluvě o dětských právech, o nutnosti dodržování dětských práv (co vím, co je pro mě nové, co jsem si myslel jinak) – 20 min. 5. Prezentace Dětská práva – diskuze, pochopení náplně jednotlivých práv, vyslovení svého názoru - 45 min. 6. Individuální práce s pracovním listem - opakování získaných informací (obrázky práv – k čemu se vztahují, jaké právo je porušeno, otázka rozdílu mezi právem a povinností) – 20 min. 7. Výběr práva k výtvarnému zpracování – aby se neopakovala - 2 min. 8. Výtvarná činnost – kresba pastelkami – 45 min. 9. Individuální práce – Pětílístek - téma Právo (shrnutí poznatků, k čemu dětská práva slouží) - 10 min. 10. Práce ve skupinách – napište, jaká práva jsou porušována v ČR a ve světě – 10 min. 11. Práce ve skupinách – doplnění myšlenkových map o nové poznatky – 10 min. 12. Závěrečná reflexe, zhodnocení, debata – 15 min
Seznam příloh	<ul style="list-style-type: none"> • Příloha 1: Prezentace Dětská práva – Víím, co smím • Příloha 2: Text k metodě I.N.S.E.R.T. • Příloha 3: Pracovní list dostupný z www.rvp.cz CEMERKOVÁ GOLOVÁ, Petra. Moje práva a povinnosti. <i>Metodický portál: Digitální učební materiály</i> [online]. 19. 11. 2010, [cit. 2015-03-08]. Dostupný z WWW: <http://dum.rvp.cz/materialy/moje-prava-a-povinnosti.html>. ISSN 1802-4785. • Příloha 4: Brychta, J.: Slabikář Dětských práv, Praha: Nadace Naše dítě. 2001. ISBN: 80-238-7806-9 (brož.) + ilustrační listy

Autor lekce, škola (případně zdroje)	Mgr. Alena Grossová Základní škola a Mateřská škola Jindřichov, okres Bruntál
Závěrečná sebereflexe učitele <i>(následuje po odučení učební jednotky)</i>	
Co se mi osvědčilo během vyučování	Žáky téma velice zaujalo, nadšeně diskutovaly, diskuze musela být řízená, jinak bychom diskutovali velice dlouho. Úspěchem byla metoda Pětílístek, kdy mě žáci překvapili svým zhodnocením nutnosti dětských práv, vyjadřovaly se velice rozumně. Velice dobře dokázali vysvětlit jednotlivá práva svým starším spolužákům.
S jakými obtížemi jsem se během vyučování setkal/a.	Obtíže byly při pochopení a reprodukování úvodního textu, který jsme zpracovávali metodou kritického myšlení I.N.S.E.R.T., ale po dalším, bližším vysvětlení bylo vše v pořádku. Dostali jsme se trochu do časové tísně, díky aktivnímu zapojení se dětí do diskuze.
Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).	Vynechala bych úvodní text zpracovávat metodou I.N.S.E.R.T.

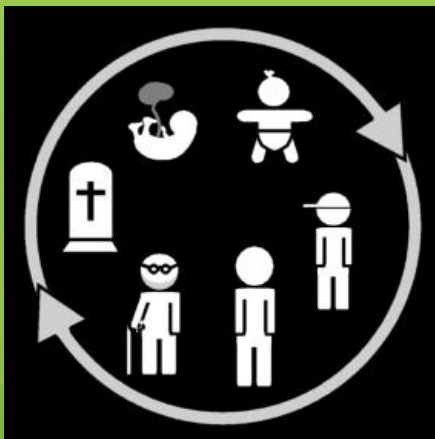
DĚTSKÁ PRÁVA

Vím, co smím?

PRÁVO NA ŽIVOT

- Máš právo na život.
- Nikdo nemá právo tvůj život jakkoli ohrožovat.
- Ani ty nesmíš ohrožovat život jiných lidí ani ten svůj.

- ☐ Máš právo dělat si, co chceš?
- ☐ Kdo se má nejdříve zachraňovat při katastrofách? Proč?
- ☐ Už jsi někdy někomu zachránil život nebo zdraví?

PRÁVO NA JMÉNO

- Každý má své jméno a příjmení
- Příjmení nás váže k rodině a příbuzným
- Beze jména jsi nikdo, nemůžeš dostat doklady

Jmenuji se
Anička

- ☐ Jsi spokojen/a se svým jménem
- ☐ Kdo ti ho vybral?
- ☐ Je možné se přejmenovat?
- ☐ Může se stát, že někdo nemá jméno? Kdo mu ho přidělí?

PRÁVO NA STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST

- Narodil/a se ve své vlasti – v České republice.
- Máš právo na svou vlast, na státní občanství.
- Nikdo ti ho nemůže odebrat, ty se ho můžeš vzdát, pokud budeš chtít žít v jiné zemi.

- ☐ Myslíš, že je toto právo někomu upíráno?
- ☐ Víš, kdo je cizinec, emigrant, přistěhovalec, uprchlík? (pomůžou ti kartičky)

PRÁVO NA RODINU

- Každý má svou rodinu, ve které se narodil.
- Každý má právo znát své rodiče, stýkat se s nimi.
- Oba rodiče odpovídají za vývoj svého dítěte.
- Dítě má právo vyrůstat v rodinném prostředí, v atmosféře lásky, štěstí, porozumění.

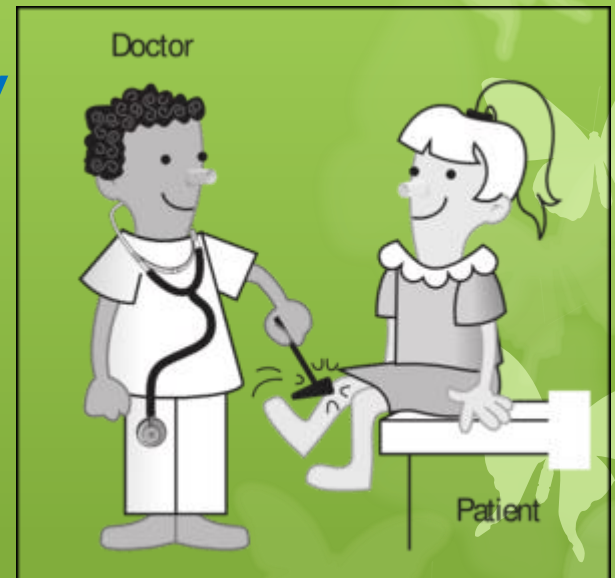

- ☐ Co myslíš, v jakých případech dítě nezná své rodiče?
- ☐ Jací by měli být správní rodiče?
- ☐ Jací by být neměli?

PRÁVO NA OCHRANU ZDRAVÍ

- Máš právo na ochranu svého zdraví, ale zároveň i povinnost si ho sám chránit.
- Nikdo ti nesmí nutit nic, co by škodilo tvému zdraví – alkohol, drogy.
- Máš právo na zdravotnickou péči, očkování, léky...

- ☐ Musí tě lékař ošetřit?
- ☐ Ošetří tě lékař jen, když mu rodiče zaplatí?
- ☐ Kdo rozhodne, zda půjdeš na operaci?

PRÁVO NA PŘIMĚŘENOU ÚROVEŇ ŽIVOTA

Máš právo:

- Na dostatek jídla.
- Na slušné oblečení.
- Na zdravé životní prostředí, dostatečnou hygienu.
- Věnovat se svým zálibám, rozvíjet svůj talent.
- Studovat, hrát si, trávit čas s kamarády.

- ☐ Musíš dostat všechno, co chceš?
- ☐ Musíš mít značkové oblečení?
- ☐ Musíš jet každé prázdniny k moři?
- ☐ Můžeš utrácet peníze rodičů za zbytečnosti?

PRÁVO NA VZDĚLÁNÍ

- Máš právo na vzdělání a stát ti musí umožnit bezplatné, základní vzdělávání.
- Toto právo nesmí být upíráno ani dětem s postižením, handicapovaným.
- Žádná oblast lidského života se nemůže rozvíjet bez vzdělaných lidí.
- Každé dítě má možnost získat takové vzdělání, jaké mu umožní jeho vlastní snaha, nadání a píle.

- ☐ Chodíš do školy rád?
- ☐ Co tě nejvíc ve škole baví?
- ☐ Co tě naopak nebaví?

PRÁVO VYJÁDŘIT SVŮJ NÁZOR

- Máš právo vyjadřovat se k věcem, které se tě týkají.
- Můžeš vždy říct, co si myslíš.
- Máš ale povinnost uznávat názory jiných lidí.
- Své názory bys měl/a vyjadřovat slušně, klidně, rozumně.

- ☐ Můžeš říkat všechno tak, jak tě hned napadne?
- ☐ Umíš naslouchat jiným?
- ☐ Co je důležitější: vyhádat si svou pravdu, svůj názor, nebo najít společné řešení?
- ☐ Víš, jaký je rozdíl mezi pravdou, omylem a lží?

PRÁVO NA SOUKROMÍ

- Máš právo na ochranu svého soukromí.
- Nikdo nemá zasahovat do života tvé rodiny.
- Nikdo tě nesmí pomlouvat, šikanovat, ponižovat, nadávat, špinit tvoje jméno.
- Máš právo mít své soukromí a cítit se v něm bezpečně.

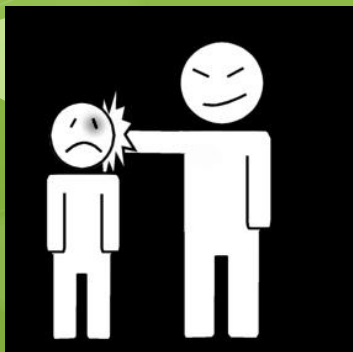
- ☐ Kde se cítíš opravdu bezpečně?
- ☐ Může se stát, že dítě nemá domov?
- ☐ Může ti někdo číst dopisy, smsky, koukat se na tebe při koupání?
- ☐ Jak se zachováš, když tě bude někdo neprávem pomlouvat, šikanovat?

PRÁVO NA OCHRANU PŘED TÝRÁNÍM, ZNEUŽÍVÁNÍM

- Nikdo ti nesmí ubližovat, ale ani ty jiným.
- Nikdo tě nesmí tělesně a duševně trestat, týrat, ani tě zneužívat.
- Máš právo upozornit na to, že ti někdo ubližuje.
- Máš právo být chráněn před prací, která by ohrožovala tvoje zdraví.
- Máš právo na ochranu před užíváním drog, před sexuálním zneužíváním, nesmíš se stát objektem obchodování s dětmi nebo únosu.

- ☐ Z čeho máš největší strach?
- ☐ Víš, co je to tělesné a duševní týrání?
- ☐ Koho upozorníš, že je ti ubližováno?
- ☐ Víš, že existuje Linka bezpečí?

116 111

<http://www.clker.com/clipart-kid-wearing-cap-1.html>
<http://www.clker.com/clipart-girl-wearing-polka-dot-dress.html>
<http://www.clker.com/clipart-cartoon-kids.html>
<http://www.schulbilder.org/malvorlage-lebenszyklus-i13653.html>
<http://www.schulbilder.org/malvorlage-maedchen-i17645.html>
<http://www.clker.com/clipart-260029.html>
<http://www.clker.com/clipart-11267.html>
<http://www.clker.com/clipart-15741.html>
<http://www.clker.com/clipart-smiling-family.html>
<http://www.clker.com/clipart-doctor-with-patient.html>
<http://www.clker.com/clipart-home-15.html>
<http://www.clker.com/clipart-2008.html>
<http://www.clker.com/clipart-3182.html>
<http://www.clker.com/clipart-1978.html>
<http://www.clker.com/clipart-2650.html>
<http://www.clker.com/clipart-15943.html>
<http://www.clker.com/clipart-education.html>
<http://www.clker.com/clipart-school-set.html>
<http://www.clker.com/clipart-idea-1.html>
<http://www.clker.com/clipart-209952.htm>
<http://www.clker.com/clipart-pad-locks.html>
<http://www.clker.com/clipart-door-with-lock-box.html>
<http://www.clker.com/clipart-black-eye-smiley.html>
<http://www.schulbilder.org/malvorlage-schlagen-i13463.html>
<http://www.clker.com/clipart-9681.html>

Použitá literatura:

[Kovařík, Jiří: Dětská práva – vím, co smím? Nadace Naše dítě, Praha 2002.](#)
[Nadace Naše dítě: Slabikář dětských práv. Nadace Naše dítě, Praha, 2001.](#)

Příloha 2

Text pro žáky – metoda i.n.s.e.r.t.

Každé dítě, ať žije kdekoli, má právo vyrůstat v důstojných lidských podmínkách. Je to úplně logické, nikdo by jistě netvrdil opak, ale skutečnost je jiná. Každý den se rodí děti, které nikdy nepoznají všechno to, co je pro nás třeba samozřejmé. Takové děti mají hlad, nemohou chodit do školy, nežijí ve svých rodinách, protože je v jejich zemích válka, nemají možnost se rozvíjet.

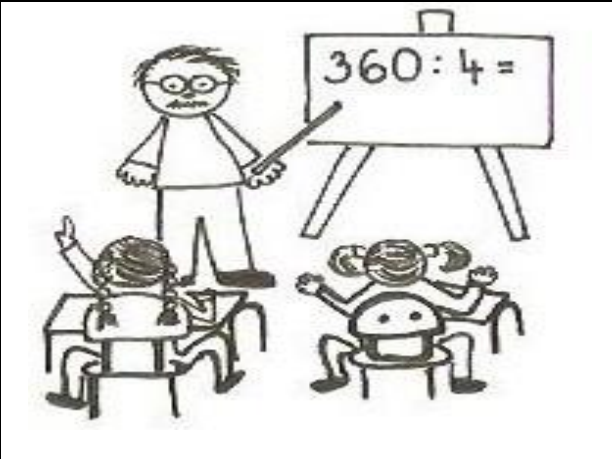
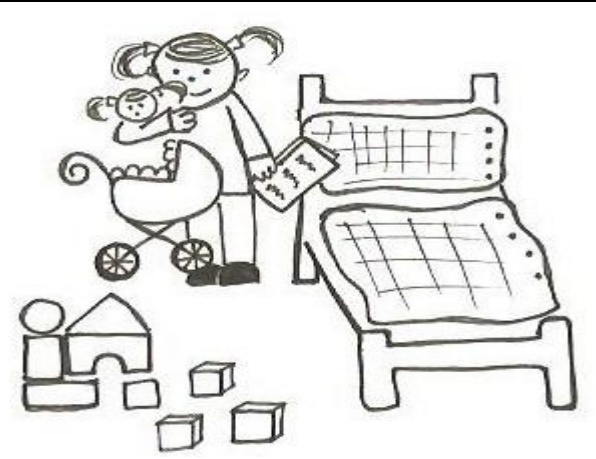

Aby všechno toto bylo dětem umožněno, vydala OSN 20.11.1959 Deklaraci práv dítěte. V 10 bodech řekla, že lidstvo je povinno dát dětem to nejlepší, a že se všichni musí snažit o dodržování práv dětí ve všech ohledech.

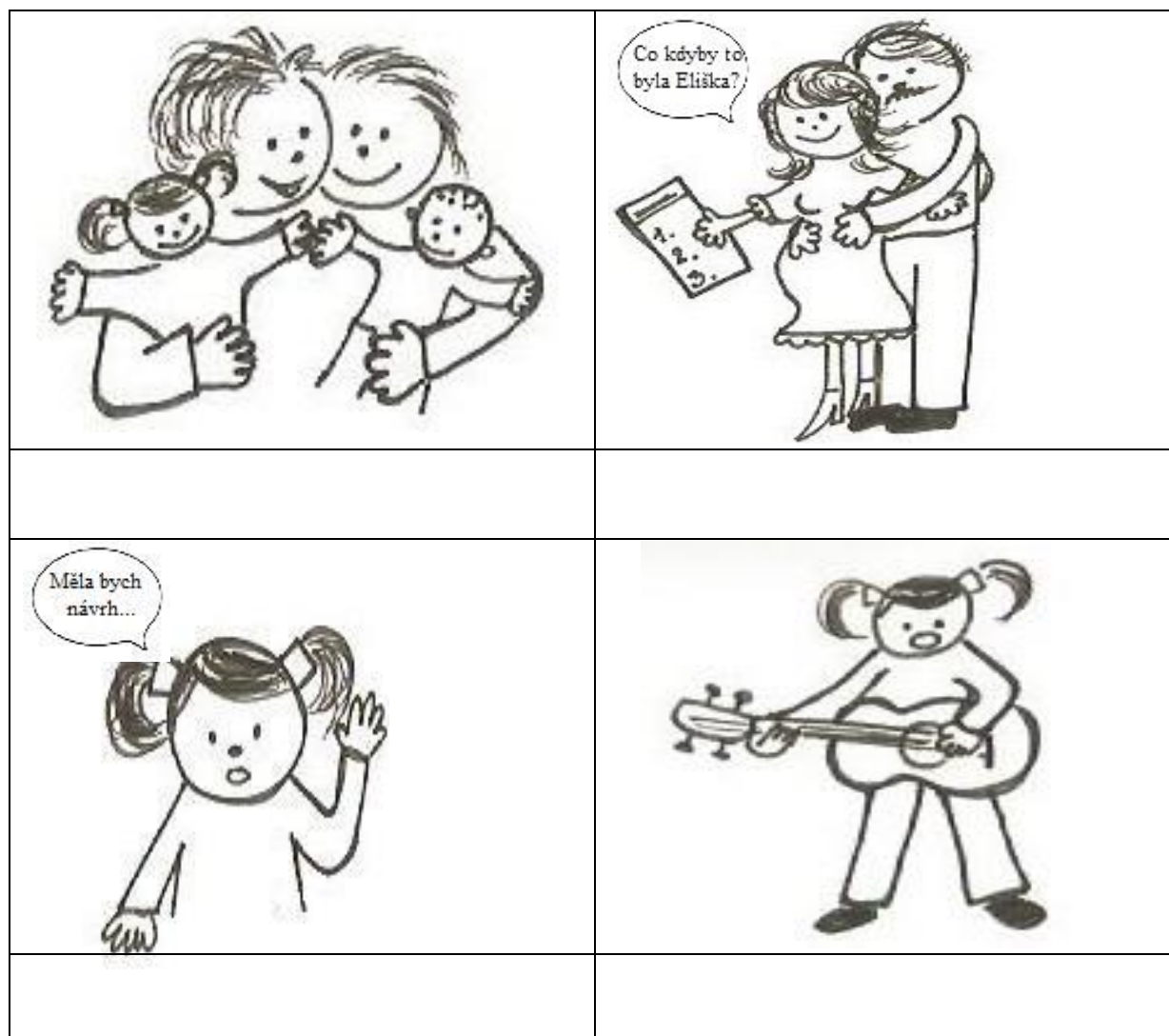
Až v roce 1989 přijalo Valné shromáždění OSN Úmluvu o právech dítěte. Ta přesně definovala dětská práva, která mají platit pro celý svět. Je jich celkem 45. Jde hlavně o ochranu dětí, zajištění co nejlepších životních podmínek, aby se děti mohly účastnit všeho, co se jich týká.

Podepsalo ji celkem 191 států. Česká republika se přidala v roce 1991.

Příloha 3

1. Každý člověk má svá práva. Zkus napsat pod každý obrázek, o jaké dětské právo se jedná. (Můžeš pracovat s nápovědou z druhé strany)

2. Škrtni práva, která jsi přiřadil/a. Podtrhni ta, která nejsou ilustrovaná.
(nápopěda)

PRÁVO NA VLASTNÍ JMÉNO

PRÁVO UČIT SE A VZDĚLÁVAT

PRÁVO NA SVŮJ VLASTNÍ NÁZOR

PRÁVO MLUVIT JAZYKEM RODIČŮ

PRÁVO NA POMOC V NEMOCI

PRÁVO NA ŽIVOT V BEZPEČÍ

PRÁVO NA STÁTNÍ OBČANSTVÍ

PRÁVO MÍT KAMARÁDY

PRÁVO ROZVÍJET NADÁNÍ

PRÁVO NA VOLNÝ ČAS

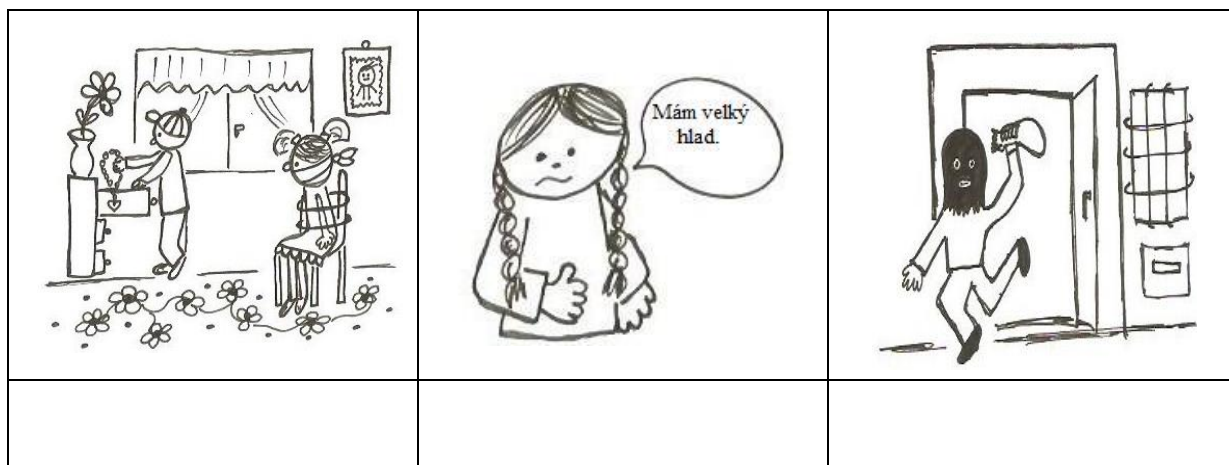
PRÁVO NA VLASTNÍ DOMOV

PRÁVO NA ŽIVOT V MÍRU

PRÁVO ŽÍT BEZ HLADU

PRÁVO NA ŽIVOT

3. Které právo je na obrázcích porušeno?

4. Vybarvi políčka, která popisují situaci, kdy je někým ohrožen tvůj život.

<i>Provedl/a jsi něco, za co sis vysloužil/a výchovné plácnutí.</i>
<i>Starší spolužák ti na diskotéce do pití přimíchal drogu.</i>
<i>Kluci v partě tě povzbuzují k vypití láhve alkoholu.</i>
<i>Jedeš autobusem, jehož řidič je pod vlivem alkoholu.</i>
<i>Máma tě nutí jíst zdravě.</i>

5. Napiš ANO u pravdivých a NE u nepravdivých odpovědí.

Dopis adresovaný tobě si může každý přečíst.

Křestní jména vybírají dětem rodiče.

Při narození můžeš dostat libovolné jméno, třeba Osel Pomalý.

Když se někomu tvé jméno nelíbí, může ti říkat, jak chce.

6. Doplň.

Jsem občanem/občankou_____ . Mám právo žít v _____ .

7. Podtrhni nebo barevně označ své povinnosti.

vydělávat peníze

chovat se slušně

neohrožovat svůj život

zdravit dospělé

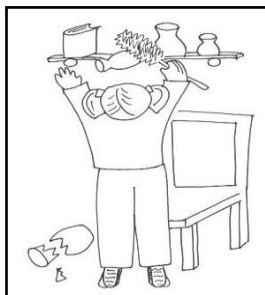
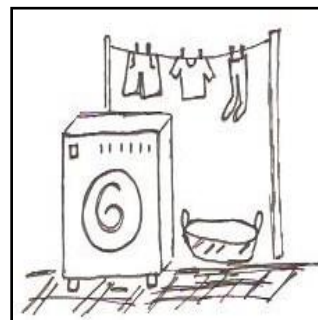
poslouchat rodiče

neohrožovat ničí život

hrát fotbal

obstarávat drobné nákupy

luxovat

8. Ve škole máš právo... (dopiš ANO, NE)

... rušit svým chováním ostatní

... na ochranu před šikanou

... používat mobilní telefon

☐

... na přestávku

☐

... nebýt ponižován

☐

... na svačinu

☐

9. Jestliže ti někdo tvé právo upírá, požádej ho o nápravu. Když to nepomůže, jednej – svěř se osobě, které důvěřuješ. Zamysli se nad tím, komu důvěřuješ. Můžeš zapsat, o koho se jedná.
